

Fylkesmannen i Trøndelag

Trööndelagen fylhkenåлма

Vår dato:

19.03.2020

Vår ref:

2020/3752

Deres dato:

13.03.2020

Deres ref:

Rema 1000 Norge AS
Postboks 6428 Etterstad
0605 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Elisabeth Holand Sjøli, 74 16 80 77

Svar på søknader om midlertidig dispensasjon fra lov om helligdager og helligdagsfred - søndagsåpen dagligvare grunnet koronavirus - Fylkesmannen avslår søknadene

Sammendrag

Saken gjelder søknad om midlertidig dispensasjon til å holde de ordinære butikkene ved Rema 1000 Solsiden, Rema 1000 Rosenborg og Rema 1000 Breidablikk åpen på søndager. Fylkesmannen har ikke funnet at det foreligger «særlige grunner» som tilsier at det skal gis dispensasjon, jf. helligdagsloven § 5 sjuende ledd. Søknadene avslås dermed.

Fylkesmannens vedtak om avslag kan påklages til Barne- og familiedepartementet.

Fylkesmannen viser til søknader av 13. mars 2020 fra Rema 1000 Solsiden, Rema 1000 Rosenborg og Rema 1000 Breidablikk vedrørende midlertidig dispensasjon fra Lov om helligdager og helligdagsfred (helligdagsloven).

Vi viser også til brev fra Rema 1000 Norge AS av 13. mars 2020 som er sendt samtlige fylkesmenn i Norge.

Av søknadene, som er likelydende, framgår det at koronaviruset har ført til en markant økning i etterspørselen av dagligvarer. Grunnet den ekstraordinære situasjonen, søkes det om en midlertidig adgang til å holde nevnte ordinære dagligvarebutikker søndagsåpne. Det er i søknadene vist til at «Brustadbu» vil utgjøre en større smitteutfordring for kundene og at dispensasjon vil være i tråd med myndighetenes anbefalinger om kontaktreduserende tiltak. Dispensasjon vil spre handelen over flere dager og føre til at færre mennesker er tilstede i butikklokalene samtidig.

I brevet fra Rema 1000 Norge AS pekes det på at Rema 1000 ønsker å ta sitt samfunnsansvar og bidra til trygghet gjennom å ha stabile leveranser og dekke forbrukerens etterspørsel i en vanskelig tid. Det er mottatt henvendelser fra kommuner vedrørende et behov for personer som sitter i

karantene og isolasjon. Søndagsåpne butikker vil gi bedre mulighet for å sikre disse nødvendige dagligvarer.

Rettslig grunnlag

Det følger av helligdagsloven § 5 første ledd at:

«På helligdager skal faste utsalgssteder som selger varer til forbrukere, holde stengt. (...)»

Av bestemmelsens sjuende ledd følger det at:

«Fylkesmannen kan etter søknad gi dispensasjon fra paragrafen her når det foreligger særlige grunner.»

I Ot.prp. nr. 11 (2002-2003) Om lov om endringer i lov 24. februar 1995 nr. 12 om helligdager og helligdagsfred mv. på side 10 er dispensasjonsadgangen omtalt nærmere:

«Formuleringa særlige grunner vil kunne omfatte ulike forhold, som også kan variere frå distrikt til distrikt. Større hendingar, som idrettsmeisterskap, jubileum, stemne, marknader og liknande, og som vedkjem heile eller store delar av ein kommune eller eit distrikt, vil kunne danne grunnlag for dispensasjon. Det same gjeld periodisk tilbakevendande hendingar, som anløp av turistskip og årlege fiskeri, og som har stor næringsmessig betydning for ein kommune eller eit distrikt.

Det kan også givast dispensasjon for mindre arrangement som «handelens dag», eller markering av ei spesiell hending for ein utsalgsstad, som for eksempel 5-, 10- og 25- årsjubileum eller liknande. Slike arrangement bør likevel vanlegvis ikkje tillatast på søn- og helgedagar. For å falle inn under omgrepet «arrangement» må det liggje føre noko meir enn rein handelsverksemd. Omgrepet «handelens dag» må naturleg forståast slik at det omfattar fellesarrangement utover eitt enkelt senter. Føreseigna opnar ikkje for å dispensere for årlege jubileum eller for eksempel 12 eller 22-årsjubileum.»

På side 11 i Ot.prp.nr 11 (2002-2003) framgår også:

«I vurderinga av om det skal givast dispensasjon må det gjerast ei heilskapleg vurdering, der alle aktuelle interesser blir trekte inn – også omsyn til arbeidstakarane ved utsalgsstadene.»

Fylkesmannens vurdering

Fylkesmannen viser til brev fra Barne- og familiedepartementet av 18. mars 2020 hvor det er gjort følgende vurderinger hva gjelder forsyningssikkerhet og smittebegrensningstiltak som grunnlag for å konstatere at det foreligger «*særlige grunner*»:

«Når det gjelder forsyningssikkerheten – at folk kan få tak i det de trenger – er det per i dag ikke grunnlag for å hevde at det er en forsyningskrise. De fleste innbyggere vil ha mulighet i løpet av ukens seks alminnelige handledager til å få tak i nok mat til å holde gjennom helgen.

Når det gjelder søndagsåpne butikker som et smittebegrensningstiltak, ved at handelen spres utover i tid slik at det blir færre personer i butikkene samtidig, må de ønskede positive virkningene veies mot hensynet til blant annet ansattes hvile, renhold, rydding og etterfylling av varer. Også andre tiltak kan bidra til smittebegrensning, som for eksempel begrensninger i antall kunder som får adgang til butikken samtidig, samt hygienetiltak.»

Departementet uttaler samtidig at det kan tenkes et framtidig behov for å gjøre unntak fra helligdagslovens bestemmelser om åpningstidsbegrensninger, men at en ikke kan se at det på

nåværende tidspunkt er grunnlag for å gjøre unntak fra lovens bestemmelser om åpningstidsbegrensninger.

Fylkesmannen slutter seg til departementets standpunkt. Det er i søknadene ikke dokumentert at det per i dag foreligger en forsyningskrise i Trondheim kommune som tilsier unntak fra lovens hovedregel. Vi er kjent med at det etter iverksetting av tiltak for å hindre smittespredning i forrige uke oppstod en stor økning i etterspørselen av dagligvarer. Situasjonen i dag framstår å ha normalisert seg og vi har ikke opplysninger som tilsier at befolkningen i Trondheim kommune ikke har tilgang på nødvendige dagligvarer.

Vi kan heller ikke se at avvik fra åpningstidsbegrensningene er et nødvendig smittebegrensningstiltak. Smittebegrensning kan oppnås ved å begrense antall kunder som får adgang til butikken på samme tid, samt hygienetiltak.

Fylkesmannen finner etter det ovennevnte ikke grunnlag for å konstatere at det foreligger «*særlige grunner*» for å gi dispensasjon etter helligdagsloven § 5.

På bakgrunn av det ovennevnte og med hjemmel i helligdagsloven § 5 sjuende ledd fatter Fylkesmannen følgende

vedtak:

Søknader av 13. mars 2020 fra Rema 1000 Solsiden, Rema 1000 Breidablikk og Rema 1000 Rosenborg, vedrørende dispensasjon fra helligdagsloven § 5 første ledd, avslås.

Fylkesmannens vedtak kan påklages til Barne- og familiedepartementet innen tre uker.

Med hilsen

Kjetil Ollestad (e.f.)
leder juridisk seksjon
Kommunal- og justisavdelingen

Elisabeth Holand Sjøli
seniorrådgiver
Kommunal- og justisavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Rema 1000 Solsiden
Rema 1000 Rosenborg
Rema 1000 Breidablikk